

*The Written Word Remains. Write Correctly
Написаното остава. Пиши правилно*

В КЪЩИЧКАТА – СТАИЧКА, В СТАИЧКАТА – МАСИЧКА, А НА МАСИЧКАТА – ПОКРИВЧИЦА

Използването на умалителни имена в българската разговорна реч е широко застъпено и ... невинаги уместно. С умалителните се изразява, на първо място, преценка, че това, за което се говори, е малко: *виличка, чинийка, кърпичка* и т.н. На второ място, изразяват се положителна оценка, добри чувства към нещо или някого: *братче, душичка, биричка* и т.н. Може оценката да е иронична: *сумистче* – за огромен мъж, *дупчица* – за голяма дупка на пътя. Може оценката да е и снизходителна: *инженерче, шофьорче* – за специалист, който е некадърен.

Понякога е трудно да се установи дали предметът, за който се говори, е наистина малък, или става дума за друг тип оценка. Градчето може да е малко, а може и говорещият да е отегчен от живота в него: *В нашето градче имаме две кабелни телевизии*. Къщичката може едва да побира едно семейство, но може да е голяма и умалителното име да подчертава алчния нрав на собственика ѝ: *Ще видиш там след завоя една къщичка, сам ще се сетиш чия може да е*.

В посочените дотук употреби няма нищо неуместно, но когато умалителните зачестят и „покрят“ всичко, нещата се променят. Неестествено е в речта на възрастен човек да се чуе следното: *Само да си измия ръчиците, ще седнем ей на онези столчета, ето вече сложиха чинийките, чашките, само малко хлебче донеси*. Какво е посланието на говорещия? Дали той има малки ръце, дали не иска да изглежда по-скромен, защото яде от малки чинии и пие от малки чаши? Най-вероятно това не е така и няма да получим добре обоснован отговор, ако попитаме някого защо се изразява така.

Гл. ас. Иво Панчев

*Секция за общо и сравнително езикознание
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ – БАН*